Dokumenttyp	Ansvarig verksamhet	Organisation	Version
Rutin	Smittskydd Värmland	Region Värmland	1
Dokumentägare	**Fastställare**	**Giltig fr.o.m.**	**Giltig t.o.m.**
Monika Carlson Hygiensjuksköterska	Andreas Harling Bitr smittskyddsläkare/hygienläkare	2026-10-19	2028-10-18

Hantering, förvaring och transport av värmedesinfekterade och sterila produkter som används vid sårbehandling

Gäller för: Hälso- och sjukvård, Kommunal vård och omsorg

Ren rutin

"Ren rutin" är ett begrepp som innebär att produkten processas, förvaras, hanteras och transporteras så att den är fri från sjukdomsalstrande mikroorganismer i samband med användning.

Exempel på produkter som används är:

- sterila engångsprodukter som är förvarade, hanterade och transporterade så renheten bevaras, exempelvis *kompresser, förbandsmaterial* eller *engångsinstrument*
- flergångsprodukter, som är rengjorda och desinfekterade i en kontrollerad process i en diskdesinfektor, exempelvis *rondskålar* och instrument såsom *saxar* och *pincetter*.

Förutsättningar för att ”göra rätt”

- Personal ska ha kunskap om rutiner och principer för olika renhetsgrader.
- Tillgång till alkoholbaserat ytdesinfektionsmedel med rengörande effekt (tensid).
- Aseptisk hantering och genomtänkt logistik med dokumenterat arbetsflöde så att diskprocess (desinfektion), förvaring, hantering och transport genomförs på ett säkert sätt.
- Tillgång till adekvat förvaring och förrådshantering. Materialet hanteras av så få som möjligt med nydesinfekterade händer.
- Tillgång till diskdesinfektor i anslutning till verksamheten, så att använt gods kan omhändertas snarast på ett korrekt sätt. I de fall diskdesinfektor saknas är sterila engångsprodukter ett alternativ till värmedesinfekterade flergångsprodukter.

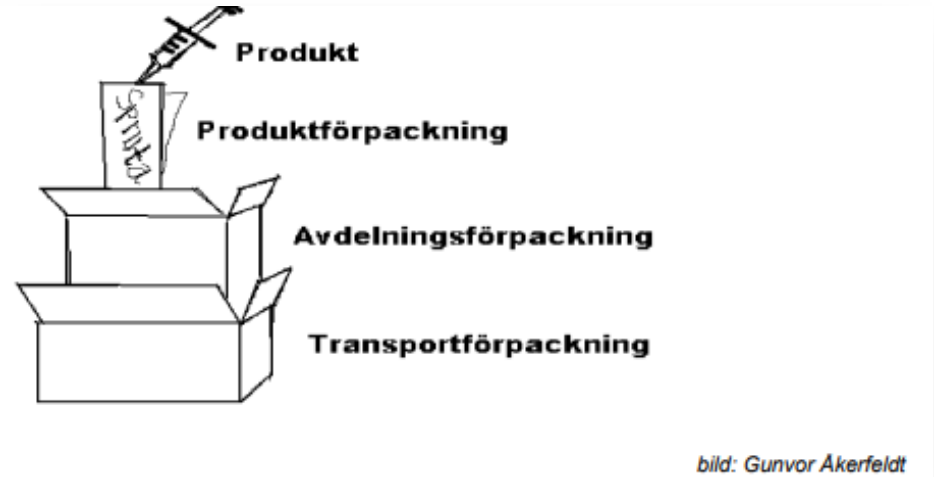

bild: Gunvor Åkerfeldt

Förvaring av sterila engångsprodukter och värmedesinfekterade (tidigare s.k. höggradigt rena) instrument

- Aseptisk hantering innebär att sterila engångsprodukter ska förvaras och hanteras så att renhetsgraden bibehålls fram till användning. Hantera därför alltid engångs- och flergångsmaterial med nydesinfekterade händer.
- I direkt anslutning till förvaringen ska det finnas en vägghängd hållare med handdesinfektion.

Förvaring i verksamhetens lokaler

- Sterila engångsprodukter och värmedesinfekterat gods (höggradigt rena instrument) ska förvaras torrt, rent och dammfritt, samt skyddas från solljus och stora temperaturväxlingar. Förvaring kan ske i ett separat förrådsrum (sterilförråd) på hyllor alternativt i stängda förrådsskåp. Undvik stora lager.
- Materialet ska förvaras avskilt från produkter med annan renhetsgrad. Märk upp hyllor med **sterilt material** respektive **rent material**.
- Sterila engångsprodukter, till exempel kompresser, förband, instrument förvaras i sin avdelningsförpackning.
- För att underlätta arbetet kan en mindre mängd produkter förvaras i sin produktförpackning under max en vecka i ett närförråd, exempelvis låda, väska eller skåp. Förvara produkter så att de behåller sin renhetsgrad fram till användning.
- Värmedesinfekterat gods förvaras i stängt utrymme, exempelvis en låda med lock. Rengöring i diskdesinfektor en gång/vecka oavsett om godset används eller inte.
- Material som tagits ut ur sterilförrådet får inte återföras.

Transport av material

- Transport av värmedesinfekterat gods och sterila engångsprodukter, exempelvis förbandsmaterial, ska ske så att produkterna inte förorenas och/eller skadas. Materialet transporteras i första hand i sin avdelningsförpackning. Om detta inte är möjligt placeras den sterila engångsprodukten i en skyddande förpackning (motsvarande avdelningsförpackning) exempelvis i en låda med lock eller en ren förslutningsbar plastpåse.
- Material som ska transporteras utomhus placeras därefter i en väska eller dylikt (motsvarande transportförpackning).
- Transportväskor som används bör vara förslutnings- och avtorkningsbara samt tåla ytdesinfektionsmedel med rengörande effekt (tensid) alternativt vara tvättbara i 60 °C. Väskan ska rengöras en gång/månad och vid behov. *Se rutin RUT-33522*.

Förvaring i patientens vårdrum eller bostad

- Vid behov av förvaring i patientens vårdrum eller bostad kan det ske i stängt skåp/låda eller avtorkningsbar låda med lock.
- Produkter förvaras i möjligaste mån i sin avdelnings- eller produktförpackning. Lagra bara den mängd produkter som beräknas gå åt inom en vecka.
- Engångsprodukter som varit hos den enskilde ska kasseras och får inte återföras till förråd eller användas till någon annan.

Hantering av använt material

- Kassera använt förbrukningsmaterial inklusive överblivet engångsmaterial (överblivet engångsmaterial får aldrig återföras till förråd).
- Rengör och desinfektera arbetsytor som kan ha förorenats.

Hantering av använt gods, till exempel en sax

- Har en patientbunden sax använts till rena arbetsmoment, exempelvis att klippa av en ren tubgas eller klippa rena kompresser, ska saxen efter varje tillfälle mekaniskt desinfekteras med alkoholbaserat ytdesinfektionsmedel med rengörande effekt (tensid).
- Om saxen används och varit i kontakt med såret, annat biologiskt material eller ska användas till annan patient, ska saxen i första hand desinfekteras i en diskdesinfektor.
- Om det inte finns tillgång till en diskdesinfektor rekommenderas i första hand engångssax.
- Vid ett eventuellt användande av flergångssax ska saxen först rengöras mekaniskt med rengöringsmedel och vatten samt eftertorkas. Därefter desinfekteras saxen med alkoholbaserat ytdesinfektionsmedel med rengörande effekt (tensid).

Rengöring och desinfektion av skåp, hyllor och lådor

- Stängda skåp, lådor och hyllor **där förpackat material förvaras** ska rengöras och desinfekteras. Använd alkoholbaserat ytdesinfektionsmedel med rengörande effekt (tensid).
- Rengör och desinfektera en gång/månad, eller oftare där material förvaras i sin avdelnings-förpackning.
- Rengör och desinfektera en gång/vecka, eller oftare där material förvaras enbart i sin produkt-förpackning.

Utarbetad av: Smittskydd Värmland